

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลสาเหล็ก อำเภอสาเหล็ก จังหวัดพิจิตร” ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับไว้ดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากร และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลสาเหล็ก อำเภอสาเหล็ก จังหวัดพิจิตร” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ

๓.๒ ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถามความคิดเห็นต่อประชากรกลุ่มตัวอย่างและสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในพื้นที่เทศบาลตำบลสาเหล็ก โดยศึกษาจากความคิดเห็นของประชากรกลุ่มนี้เพื่อนำมารวบรวมเป็นข้อมูลในการวิจัย

๓.๒.๑ ประชากร

ประชากร (Population) คือ บุคลากรของเทศบาลตำบลสาเหล็ก อำเภอสาเหล็ก จังหวัดพิจิตร ซึ่งมีจำนวน ๑๑๒ คน^๑ โดยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มศึกษา

^๑ ข้อมูลจากสำนักปลัดเทศบาลตำบลสาเหล็ก ณ วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๘.

๓.๒.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๙ รูป/คน ได้แก่

๑) นายสมควร ภูประเสริฐ	ตำแหน่ง นายกเทศมนตรีตำบลสาเหล็ก
๒) นายพิทักษ์ ยิ้มฤทธิ์	ตำแหน่ง ปลัดเทศบาลตำบลสาเหล็ก
๓) พระครูพินิตปัญญาคุณ	ตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดไทรย้อย
๔) พระอธิการสมชาย เตชสีโล	ตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดสาเหล็ก
๕) นางบุญรวม ถาวรกุล	ตำแหน่ง ข้าราชการบำนาญ
๖) นางธนัชชา มงคลสุข	ตำแหน่ง ประธานชุมชน
๗) นายพิน มั่นใจ	ตำแหน่ง พนักงานจ้าง
๘) นายสมจิต พูลเหล็ก	ตำแหน่ง ประชาชน
๙) นางสาวสุพัตรา ณะภักดี	ตำแหน่ง ประชาชน

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

๓.๓.๑ แบบสอบถาม (Questionnaire)

๑) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสอบถาม

๒) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

๓) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

๔) สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๕) นำเสนอร่างแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๖) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง จริงเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

๗) นำแบบสอบถามที่ได้จากการไปทดลองแจก (Try out) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน ๓๐ ชุด มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

๘) จัดพิมพ์แบบสอบถามการวิจัยฉบับจริง จำนวน ๑๑๒ ชุด และนำไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างจริงในเทศบาลตำบลสาเหล็ก

๙) รวบรวมแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์

๓.๓.๒ แบบสัมภาษณ์ (Interviews form)

๑) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์

๒) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

๓) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

๔) สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อนำมาวิเคราะห์

แบบสัมภาษณ์ (Interviews form) ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิจัยโดยการสร้างแบบสัมภาษณ์ตามกรอบปัจจัยที่กำหนด โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์ออกเป็น ๒ ตอน

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานด้วยหลักพุทธธรรม พรหมวิหาร ๔ ของบุคลากรเทศบาลตำบลสาเหล็กอำเภอสาเหล็ก จังหวัดพิจิตร

๓.๓.๓ ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบของการวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลสาเหล็ก อำเภอสาเหล็ก จังหวัดพิจิตร”

ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยการสร้างแบบสอบถามตามกรอบปัจจัยที่กำหนด โดยแบ่งออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษาดำรงตำแหน่งงาน จำนวน ๔ ข้อ

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับหลักพุทธธรรม คือ หลักพรหมวิหารธรรม ๔ ด้าน คือ

- ๑) ด้านเมตตา ๕ ข้อ
- ๒) ด้านกรุณา ๕ ข้อ
- ๓) ด้านมุทิตา ๕ ข้อ
- ๔) ด้านอุเบกขา ๕ ข้อ

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ๔ ด้านคือ

- ๑) ด้านต้นทุน จำนวน ๕ ข้อ
- ๒) ด้านคุณภาพ จำนวน ๕ ข้อ
- ๓) ด้านปริมาณ จำนวน ๕ ข้อ
- ๔) ด้านเวลา จำนวน ๕ ข้อ

โดยในส่วนของแบบสอบถามตอนที่ ๒ และ ตอนที่ ๓ จะมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้น้ำหนักของคะแนน ดังนี้^๒

๕ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

๔ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

๓ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

๒ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

๑ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามปลายเปิด (Open Questionnaire) เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลสาเหล็ก อำเภอสาเหล็ก จังหวัดพิจิตรมีลักษณะเป็นปลายเปิดให้เลือกตอบโดยเสรี

๓.๓.๓ การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำเสนอแบบสอบถามเพื่อหาคุณภาพแบบสอบถาม โดยการหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

๑) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๒) หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน ๕ ท่าน คือ

๑) พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ, ดร. ตำแหน่ง ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒) พระครูสิริศิริรักษ์, ดร. ตำแหน่ง อาจารย์ประจำศูนย์บัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

๓) ดร.อัศรเดช พรหมกลีบ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำศูนย์บัณฑิตศึกษาหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

๔) ดร.อภิษฎาญ์โสภา อบสิน ตำแหน่ง เลขาหลักสูตร สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

๕) นายพิทักษ์ ยัมฤทธิ์ตำแหน่ง ปลัดเทศบาลตำบลสาเหล็ก อำเภอสาเหล็ก จังหวัดพิจิตร

แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแต่ละข้อ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๑.๐๐ ซึ่งอธิบายได้ว่า เครื่องมือมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

^๒ ชูติระ ระบอบและคณะ, **ระเบียบวิธีวิจัย**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๒), หน้า ๑๐๘.

๓) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) จากกลุ่มตัวอย่างที่มีการปฏิบัติงานในลักษณะคล้ายคลึงกันใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ ชุด เพื่อหาค่าดัชนีความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha. α -coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach)^๓ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ ๐.๙๓๕

๔) นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ในการนำไปใช้แจกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๔.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๑) ขอลงชื่อจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ถึงนายกเทศมนตรีตำบลสากเหล็ก อำเภอสากเหล็ก จังหวัดพิจิตร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากประชากรในพื้นที่

๒) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๑๒ ชุด และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้อง

๓) นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

๓.๔.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๑) ขอลงชื่อจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

๒) ทำการนัดวัน เวลาและสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้

๓) ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์

๔) นำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

^๓ สีน พันธุ์พินิจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทจูนพับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๑๙๑.

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้

๑) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๒) ระดับการบูรณาการหลักพุทธธรรม พรหมวิหาร ๔ ของบุคลากรเทศบาลตำบลสาเหล็ก อำเภอสาเหล็ก จังหวัดพิจิตร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยการแปลความหมายยึดเกณฑ์ ดังนี้^๔

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ – ๕.๐๐	หมายถึง	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ – ๔.๔๙	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ – ๓.๔๙	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ – ๒.๔๙	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๔๙	หมายถึง	น้อยที่สุด

๓) หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการบูรณาการหลักพุทธธรรม พรหมวิหาร ๔ กับการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลสาเหล็ก อำเภอสาเหล็ก จังหวัดพิจิตร โดยทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยการแปลความหมายยึดเกณฑ์ ดังนี้

- ๑.๐๐	หมายถึง	มีความสัมพันธ์เชิงลบเต็มที่
- .๗๖ ถึง - .๙๙	หมายถึง	มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับสูงมาก
- .๕๖ ถึง - .๗๕	หมายถึง	มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับสูง
- .๒๖ ถึง - .๕๕	หมายถึง	มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับปานกลาง
- .๐๑ ถึง - .๒๕	หมายถึง	มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับต่ำ
๐	หมายถึง	ไม่มีความสัมพันธ์
.๐๑ ถึง .๒๕	หมายถึง	มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำ
.๒๖ ถึง .๕๕	หมายถึง	มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง
.๕๖ ถึง .๗๕	หมายถึง	มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง
.๗๖ ถึง .๙๙	หมายถึง	มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก
๑.๐๐	หมายถึง	มีความสัมพันธ์เชิงบวกเต็มที่ ^๕

^๔ ประกอบ กรรณสูตร, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: ด่านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๐๘.

^๕ พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ, การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการบริหาร, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เสมอธรรม), ๒๕๔๘, หน้า ๑๒๐.

๔) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)

๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักโดยวิธีการดังนี้

- ๑) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ
- ๒) นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย
- ๓) วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)
- ๔) สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป